

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

חבקוק – נביא בגוף ראשון
מירי כהנא avimika7@gmail.com

1. רש"י ישעיהו כ"א ו:

לך העמד המצפה – עתיד אחד מתלמידיך לקרוא תגר על מדותי על ארך שלוותה של בבל, והוא חבקוק שעג עוגה ועמד בתוכה, ואמר: על משמרתני אעמודה ואצפה לראות מה ידבר בי (חבקוק ב':א). אמר הקב"ה לישעיהו: העמידהו על אותו מצפה והבטיחו מאתי שיעמד על מצפהו ואשר יראה במפלתה של בבל יגיד.

2. מדרש תהלים ע"ז א:

למנצח על ידותון. קולי אל אלקים ואצעקה. אמר חבקוק (חבקוק ב א) על משמרתני אעמודה. מה עשה חבקוק צר לו צורה ועמד בתוכה אמר לפני הקב"ה רבונו של עולם איני זז מכאן עד שתענני. אמר לו הקב"ה אלי קראת ולא היית מהרהר אחרי אני עונה אותך. לכך (שם ב) ויענני. אמר לו כבר אמרתי את הקץ ועבר ואל תאמר שאינו בא אלא חכה לו וכן הוא אומר (שם ג) אם יתמהמה חכה לו. כך הקב"ה מראה לצדיקים צרותיהן של ישראל הן עומדין ומתרעמין לפניו. לכך למנצח על ידותון. על הדתין ועל הדינין שהראה הקב"ה שעוברין עליהם כיון שהיו רואין היו צועקים לפני הקב"ה והיו נותנים את קולם שנאמר קולי אל אלקים ואצעקה. אימתי הוא מאזין ביום צרה שנאמר ביום צרתי דרשתי ה'.

3. מדרש תהלים צ ז:

בא חבקוק אמר ליה מה אתה מבקש, אמר ליה מה שאמרתי לפניך בשגגה, כשראה... מיד קרא תגר, אמר לפניו רבון העולמים..., "על כן תפוג תורה ולא יצא לנצח משפט כי רשע מכתיר את הצדיק על כן יצא משפט מעוקל" (חבקוק א ד), אותה שעה נגלה עליו ואמר לו אחרי אתה קורא תגר, לא כך כתוב, אל אמונה ואין עול [צדיק וישר הוא] (דברים לב ד), באותה שעה התחיל ואמר בשגגה אמרתי, שנאמר תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות (חבקוק ג א).

4. רש"י חבקוק ג ב:

שמעתי שמעך – אשר מעולם שנפרעת תמיד ממכעיסך ואת הרשע הזה אתה סובל. יראתי – אמרתי איך נשתנית מדת הדין בעון ישראל. פעלך בקרב שנים חייהו – פעלך הראשון שהייתה נפרע לנו מאויבינו בקרב שני הצרה שאנו שרויים בה חייהו כלומר עוררהו והשיבהו ובקרב שנים הללו תודיעהו. ברוגז – שתקצוף על הרשעים. רחם תזכור – רחם כמו לרחם.

5. רד"ק ג ב:

י"י שמעתי שמעך יראתי – שמעתי קול הנבואה אומר אלי הגלות הארוך שיהיה לישראל לעתיד ויראתי איך יוכל לעמוד כמה שנים בקרב אויביו לפיכך אני מתפלל לפניך ואומר. פעלך בקרב שנים חייהו – ישראל שהם פעלך שאתה פעלתם כמ"ש על בני ועל פועל ידי תצוני (ישעיהו מ"ה י"א) ואמר הוא עשך ויכוננך (דברים ל"ב ו'). חייהו – חיה אותו בתוך השנים הארוכים האלה שיהיה בגלות שלא יכלה בקרב אויביו.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

6. תרגום יונתן לחבקוק ג:

<p>אמרת בבל שמעית וזעו מלכי מן קדם דינא דאידידנו מצראי לקל מליא אליך צלא ספותי אחד זיעא לחכימי ובאתר דשרינא זעית דשבקני ליום עקא לעדן אסקא גלות עמיה מני יתברניני</p>	<p>טז שְׁמַעְתִּי וְתַרְגְּזוּ בְטַנִּי לְקוֹל צָלְלוּ שְׁפָתַי יְבוֹא רֶקֶב בְּעֲצָמַי וְתַחְתִּי אֲרַגְזוּ אֲשֶׁר אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה לְעֹלוֹת לְעַם יְגוֹדְנוּ:</p>
<p>כי מלכות בבל לא תתקיים ולא תשלוט על ישראל, יהרגו מלכי מדי וגיבורי יוון לא יצלחו, יכרתו הרומאים ולא יגבו עוד מסים מירושלים</p>	<p>יז כִּי תֵאָנֶה לֹא תִפְרָח וְאֵין יְבוֹל בְּגִפְנָיִם כַּחַשׁ מַעֲשֵׂה זֵית וְשִׂדְמוֹת לֹא עֲשֵׂה אֲכָל גִּזְרֵי מַמְלָלָה צֹאן וְאֵין בְּקָר בְּרִפְתֵימִים:</p>
<p>ובכן על הנס והגאולה שתעשה למשיחך ולשאר העם שישארו יודו לאמר אמר הנביא: ואני בדבר ה' אגיל, אשמח לא-להי עושה גאולתי</p>	<p>יח וְאֵנִי בְּה' אֶעְלֹזָה אֲגִילָה בְּאֱלֹהֵי יִשְׁעֵי:</p>

7. רד"ק ג ט"ז:

שמעתי – אמר הנביא שמעתי בנבואה הצרה שיהיו בה ישראל בעת ההיא ביום בא גוג (יחזקאל ל"ח: י"ח)....אשר אנוח
 ליום צרה – אשר הייתי חושב שאנוח בארצי אחר ששבתי מהגלות לארצי והנה נהפכה מנוחתי ליום צרה.

8. ר"י קרא ג ט"ז:

שמעתי ותרגז בטני – שמעתי שגם עתה תעשה להם ישועה במפלת בבל. ותרגז בטני – הקב"ה מרגיש בעצמות הנביא
 להיות אומר על האומה שהיה מתנבא עליה, שכמו שהוא עושה כן יעשו גם הם. וכן הוא אומר ביחזקאל אמור אני
 מופתכם כאשר עשיתי כן יעשה להם (יחזקאל י"ב: י"א). וכן ישעיהו הוא אומר: לבי למואב יזעק (ישעיהו ט"ו: ה') ומעיי
 ככנור יהמו (ישעיהו ט"ז: א') שזהו דומה למואב שלבם יזעק ויהמה ככנור. וכן כשהוא אומר כאן: ותרגז בטני – זהו
 מופת לבבל שכמו כן תרגז בטנם. לקול צללו שפתי – זהו מופת להם, אשר כל שומעו תצלנה שתי אזניו (מלכים ב
 כ"א: ב') אשר יבא להם. יבוא רקב בעצמי – זהו מופת להם, שיבוא רקב בעצמותיהם שלא יוכלו לפנות לכאן ולכאן.
 ותחתי ארגז – ובמושבותם ירגזו.

אשר אנוח ליום צרה לעלות לעם יגודנו – כשתביא יום צרה לבבל, ואז ינוחו ישראל. וכשיעלו עם י"י מגלות בבל יכרית
 י"י למלך בבל.

9. אברבנל חבקוק ג יח:

ועכ"ז ימלטו בחמלת ה' והוא אומר ואני בה' אעלוזה כלומר כל תקותי וכל נחמתי אינה כ"א באלהים כי בו אעלוזה
 שהוא ילחם לישראל ויגן באדם ובזרועו וכוחו, אגילה באלהי ישעי כי אף על פי שישראל היו מועטים ה' יהיה חילי
 שהוא חיל גדול מאד.